

Istnienie rynku finansowego oraz możliwość samodzielnego działania jednostek samorządu terytorialnego, polegająca m.in. na tym, że mogą one tworzyć spółki i inne osoby prawne, naturalną kolejną rzeczą implikuje pytanie o dopuszczalność i zasadność tworzenia oraz funkcjonowania samorządowych instytucji finansowych. Takie instytucje, podobnie jak inne instytucje finansowe, świadczą usługi finansowe, lecz mają „samorządowy” charakter z racji tego, iż są tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki samorządu terytorialnego posiadają w nich udziały (akcje). Ten charakter wynika również z ograniczenia zakresu działalności takich instytucji finansowych – muszą one wspierać wykonywanie zadań publicznych o charakterze lokalnym. Celem projektu jest ustalenie i kompleksowe wyjaśnienie tego w jaki sposób jednostki samorządu terytorialnego tworzą instytucje finansowe a także wyjaśnienie, z perspektywy nauki prawa i ekonomii, jak takie instytucje funkcjonują.

Badania prowadzone w ramach grantu będą polegać na opisywaniu i analizowaniu regulacji prawnych oraz zjawisk ekonomicznych w celu określenia granic i form tworzenia oraz funkcjonowania instytucji finansowych. Konieczne będzie także zbadanie, czy istnieje uzasadnienie tworzenia takich instytucji oraz jakie są ekonomiczne skutki ich utworzenia. Planuje się, że badania zostaną podzielone na kilka ściśle powiązanych ze sobą etapów. Najpierw zostanie przeprowadzona szczegółowa analiza prawnych i ekonomicznych granic tworzenia i funkcjonowania samorządowych instytucji finansowych. To będzie stanowiło punkt wyjścia do badań zmierzających do wskazania zakresu możliwych form prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego działalności na rynku finansowym. Naturalnym rozwinięciem uzyskanych wyników, będzie analiza ekonomicznych motywów oraz skutków tworzenia samorządowych instytucji finansowych. Badania w dziedzinie nauki prawa polegać będą na zastosowaniu metody dogmatyczno-prawnej, która polega na analizie źródeł prawa samorządowych instytucji finansowych (np. Konstytucji, dyrektyw unijnych, ustaw), orzecznictwa sądów (np. wyroków Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego) oraz dostępnej literatury przedmiotu polskiej i zagranicznej. Obok standardowej wykładni językowej, systemowej i celowościowej planuje się także przeprowadzenie wykładni historycznej (odnoszącej się do nieaktualnych już źródeł prawa) i komparatystycznej (tj. porównawczej, polegającej na porównywaniu regulacji prawnych różnych państw). Z kolei badania w dziedzinie ekonomii będą się koncentrować na analizie przesłanek i skutków tworzenia samorządowych instytucji finansowych przez jednostki samorządowe z krajów Unii Europejskiej i w Polsce. Następnie zostanie dokonana synteza uzyskanych wyników badań i ich zestawienie z prawnoekonomicznymi rozwiązaniami, które funkcjonowały w przeszłości w Polsce i funkcjonują obecnie w innych krajach Unii Europejskiej. Grant ma zakończyć się opracowaniem teoretycznych ram modelu prawnoekonomicznego tworzenia i funkcjonowania samorządowych instytucji finansowych. Ostatnim etapem będzie upowszechnione wyników badań.

Jak dotąd problematyka samorządowych instytucji finansowych nie była przedmiotem badań naukowych w zakresie prawa i ekonomii. Podjęcie takich badań wypełni tę lukę i będzie stanowiło istotny wkład w rozwój nauki finansów samorządowych oraz bankowości. Szczególnie istotne będzie opracowanie teoretycznych ram modelu prawnoekonomicznego tworzenia i funkcjonowania samorządowych instytucji finansowych. Istotne również będzie ustalenie granic w jakich jednostki samorządu terytorialnego mogą zaangażować się w prowadzenie działalności z wykorzystaniem takich instytucji. Rezultaty badań przeprowadzonych w ramach projektu mogą również stanowić bazę dla kolejnych badań podstawowych i stosowanych. Nie do przecenienia jest również możliwość rozbudzenia fachowej dyskusji na temat funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego na rynku finansowym.